

Bogogradsko Novine

Izazet: dnevno u jutro, ponedjeljkom poslije podne.

Br. 289.

BEograd, nedjelja 21. oktobra 1917.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 20. oktobra.

Zapadno od ohridskog jezera osuđen je jedan francuski napad koncentričnom valom savezničkih baterija. Inače nema ništa da se javi.

Načelnik glavnog stožera.

Blamirana Englesku.

Posljednje njemačke pobjede na ulazu u riški zaliv više su nego što se misli dogadjaj, koji se ne tiče samo Rusije. Rastrovano bivše rusko carstvo jedva je još trebalo ovu sjajnu sa kopnima i mora provedenu akciju, a da se potpuno i konačno razvali. Proces raspadanja istočnog saveznika sporazumih sila, toliko je već napredovao, da tu ne igra ulogu manje ili više nesreće, jer najluči neprijatelj Rusije radi i razvaljuje u zemlji samoj sa jednakinim uspjehom i efektom kao i njemački topovi. Zato je njemački napad preko oštva Oesel i Dagò upravljen moguće više prema Engleskoj, nego li prema Rusiji. Ovim njemačkim preduzećem na moru protiv Rusije, izgubila je Engleska i posljednji sijaj svoje moći na morima. Gospodstvo Engleske u Sjevernom ili Istočnom moru spadalo je među one snove londonske gospode, koje su oni nastojali sa mnogo riječi, ali sa nepotpunim djelima ostvariti. Do danas današnjeg ostala je nepotvrđena vijest, da je Engleska u želji da pomogne svom istočnom savezniku zaspjela Aalandska oštva, kod čega je Rusija bila i opet samo prividni razlog za jednako slavične kao i sebične cijevi i prohljeve Engleske. Zaposjednućem Aalandskih ostrva htjela je Engleska da pritekne u pomoć Rusiji, ali ova „pomoć“ jednako kao i gospodstvo u Istočnom moru nije se ostvarilo. Ove osnovne jakim je ndarcem uništilo njemačko vojno vodjstvo i zbog toga vlađa u krugovima sporazumne gospode velika zabrinutost.

Engleska je u prvom redu i opet blamirana. Ova velika blamaža pridružuje se kao ironični finale svim ostalim neprijatnostima, koje je ovaj svjetski rat već priredio gospodi londonske City. Više nego ikada posljednjim je dogadjajima engleska flota postala legendom, koje se više ne će plasiti ni mala djeca. U početku rata vjerovali su u ovu prijevaru barem svi prijatelji sporazuma, ali danas zna svako, koliko treba da još vjeruje ovaj priči. Engleske flote više nema, iako ona još postoji, to je ona prestala da bude uspešno ratno oruđe. Dok je još postojalo dardansko preduzeće, čula je barem javnost tada ili kada makar nešto o pomorskoj ubojnoj snazi, kojom je Velika Britanija nastojala da os-

gura svoje političke prohtjeve i da ih ostvari. Ali poslije galipolskog neuspjeha, a osobito poslije bitke pred Skagerrakom ništa se nezna ni nečeće o ovoj morskoj nemani, ovom morskem strašilu Engleske. Uzalud će saveznici i neutralci danas pitati: gdje je engleska flota, gdje je dok podmornice vrše svoj uništavajući posao, a gdje je i sada, kada njemačka Šaka udara s mora, da uništi krilo ruskoga fronta?

Tu je bilo dosta prilike da Engleska sebi opet osvetla lice i tu je bila najljepša prilika za velika pomorska djele, na koja se Engleska uvijek spremala. Što više u ovom času je upravo bila dužnost Engleske, da priteče u pomoć nesrečnom savezniku, koji još povrh toga imade svu svoju nesreću da zahvali u prvom redu Engleskoj. Zašto se to nije dogodilo? Engleska raspolaže brojčano dovoljnom snagom na morima, a sigurno je imala i sada najbolju priliku. Svaki neprijatelj, koji vidi i može procijeniti dogadjaje i koji ima volju da se bije, morao bi primjetiti i iskoristiti one pripreme, koje su Nijemci morali da preduzmu prije svoje akcije u riškom zalivu, naravno kad to taj neprijatelj i hoće. Ali baš u tom grmu leži zec. Engleska je slična opreznom jednom spekulantu, koji vole da drugi za njega oprže prste, a svoja sredstva čuva za zgodniju vremena, kad misli da će još smanjiti raspolaganje. Ali kod toga zaboravlja Engleska, da su neupotrebljene snage beskorisne snage, koje praktički u opšte ne dolaze u obzir. Zbog toga danas ni ne postoji više engleska flota.

I već počima Velika Britanija da svojim saveznicima daje osiguranja za budućnost. Dok sporazum prekrštenih ruku gleda njemački pobjedonosni pohod u riškom zalivu, objavljaju preko svoje štampe londonska gospoda, da će saveznici preuzeti odbranu finskog zaliva i ruske prijestonice. Nećećemo raspravljati pitanje, kojim putem misle engleske ubojne snage da priteku u pomoć Rusima, bez da ne provale kroz švedsko-danske morske tijesnace. Želimo samo ustanoviti kojom besprimernom frivilošću Engleska i opet hoće da igra ulogu angličke čuvara u času, kad je njezinom krivnjom već stigla nesreća jednog od njezinih saveznika. Zalsta je vrlo neprijatna stvar, pred cijelim svijetom doživjeti ovakovu blamažu, ali je bestiјno i drsko u isto vrijeme pokrivati efekat jedne takove blamaže praznim i praktički više nego problematičnim obećanjima.

On obujica izaučiši da kuće, ne smjejući jedan drugog da pogledaju u oči, pa kad već malo poodmaknute, sreće se pogledima. — E, ovo ti je dobro, ovo je slavno! dobaci Dobrica Nušiću.

Stigoše do Nušićeve kuće, a on je onda sedeo u kući Djoke Dimovića, na kraju „Zetske“. Koča kuće ne zastadože gospodju, nego samo gazdaricu od kuće. Nušić udje u stan, uze kaput, i kako pri izlasku sreće gđu Dimovićku on joj dobaci:

— Molim vas, kažite Dari kad dođe, da sam došao, uzeo kaput i odmah otišao. Umro Mika Sretenović, pa sad žurimo tamo, i odjuri se Dobricom na ulicu.

Gđu Dimović kao da grom pogodi, i ostade gledajući za njim.

Sad se obujica uputiše dorćolskoj osnovnoj školi, gde je tada Sretenović radio kao učitelj, da ga pofraže, i da s njim, koga su proglašili za mrtvog šefata kroz varoš, da vidi što će se dešavati. Međutim, Mijo je prošlo već četiri sata, Sretenović je izšao iz škole, i po obujici navratio kući, i onda kretnuo u varoš.

Hajde, požuri, šta to imaš sa ženom, opomenu on Dobricu.

Ta polako, kud se žurite, zar vam je malo bilo kafane?

Holandsko-skandinavski predlog za mir. Iskrcavanje njemačkih četa na ostrvu Dagoe. Topnička bitka pred Soissonsom.

Dr. Boža S. Nikolajević:

Dve Srbije.

Od godine 1459., kada je ostatak srpske države (despotovine) potpao konačno pod Turke, pa sve do Prvoga Ustanka, g. 1804., narodni se život bježe sasvim pritajio, svuda je nastalo čutanje i mrtvilo, sve je onjeno i pogružilo se, kao priroda u poznu, močarnu jesen...

Timasti, olovni oblaci prekriliše nebo nad Srbijom, bez najbledijeg zračka utjehe i nade. Njive i livate opustješe, samo su još gavarani grakti povrhnih. Bežljudna su sela trulila na sivoj izmaglici, nije se čuo žubor potoka, ptice nisu više cvrkutale. Ni pijeta — da oglasi zoru, ni zvona — da pozove na večernje!

Ljudi su se odmetali u hajduke. Neža, ženskadija i starci skrivali se u nedohodne zbjegove ili se pribijali uz zabačene manastire, koji su tada jedinili žive i središta srpske narodne svijesti.

Teški su to bili čani, koje je naš narod preživljavao, i silna su bila iskašenja, kojima je morao odoljevati. Ali ga je vjera spasila. Kada je državna tvorevina Stevana Nemanje i njegovih potomaka propala, ostalo je u srpskom narodu ono, što nikakva fizička sila nije mogla uništiti: ostaša je vjera.

Srpski je narod vjerovao, i sajno tome ima se pripisati, što se natušeno nebo srpsko, koje nam je kroz čitava stoljeća prijetilo vječnom tamom i propašću, počelo ipak vedriti. Zastren došlo mrklom mrakom, vidik se stao rasvetljivati i štit. Zemlja se budila je vjekovnoga mrtvog sna.

Prožet vjeroni i božanstvenim samopozivovanjem, prenjuo je Srbin, Bokuša Šumadijski Ustanci, a rodoljub i junačtvu koje je srpski seljak razvio tada, zadužio je cij svijet. Znameniti njemački istoričar Leopold Ranke, opisujuci oba naša Ustanka, ističe ih kao uzoriti primjer narodne energije, viteštva i nacionalne svijesti. Srpski narod je pod Karagjorgiem i Milošem, u cijelokupnosti svojoj, ispoljio karakterne crte i vrline, koje se sretaju samo u istoriji klasičnih Jelina i Rimljana...

Docnije, na žalost, te vrline sve više su se gubile, osobito po varošima. U seljačkoj masi one su se još i očuvale, te od vremena do vremena urođe jedrim plodom (u Balkanskom Ratu, na primjer); ali su kod inteligenčije bivale u toliko redje. Usjevi, koje naši pretci sijaju prije stotinu i više godina, dali su ovđe mršavu žetu. To potiče otud, što naše varoško sta-

novništvo nije čisto, nego je izmešano najviše s cincarskim i vlaškim elementom; a poglavito i zato, što se na zdrevim i čvrstim temeljima, koje je novoj srpskoj državi položio njen gjenitalni tvorac Miloš Obrenović, izdala postupno jedna nesolidna politička zgrada.

Neposredno s tim obrazovala su se u toku godina dva srpska tipa. Prvi se nije još izopao, nije postao materijalist, ni čista. On je iskren, otvoren, voli zemlju, odusevljava se slavnom prošlošću, vjeruje u budućnost otadžbine i vezan je za nju srecem poštena čovjeka i rodoljuba. Drugi je nestinit, pritvoran, izigrava patriottu, gleda samo svoj interes i „laže dva cara“.

U našim se danima ovaj tip toličko namnožio, kao kad u voćnjaku progauži gusjenice. Naročito su ga krupni dogadjaji izbacivali na površinu, ali ga je, ranije, javno mijenje koliko-toliko trijebio i suzbijao. U sadašnjem ratu pak, kad je bio ugrožen opstanak zemlje, on je, koristeći se opštrom zabunom i panicom, digao sajnovi glavu, razuzuro se i uzeo mah.

Dok je zemlja propadala, taj tip je udešavao karabice, podvaljivao, krai i bogat se. Srpski je vojni na Drini je hleb od pjesaka i mrznuo se u pocjepanim, trulim opancima, po kiši i snijegu, košen od neprijateljskih topova i domaćih bolestinja u podjednakoj mjeri. Bogataši Srbije vršili su tada maroderstvo nad rodjenom vojskom i u svojstvu liferanata oslođivali se vojne obaveze. Pa ipak nijedan vojnik nije paradiro s patriotskom, kao što su oni činili, čine još uvijek.

Okupacija naše otadžbine objedinjana je još jasnije svu sramnu bezbožnost ovih individua.

Jedan dio njihov strugnuo je blagovremeno u neutralnu Švajcarsku, da pred neobavještenom Evropom simulira obeskućenu i patnju srpsku inteligenciju; drugi je ostao ovđe i uspešno pomiruje naisuprotne pojmove: izvlači iz okupacije lijepu vajdicu, na štetu svojih sugrađana i bližnjih, i u isto vrijeme izdaje se za rodoljuba!

Kad im zderete masku s lica, zapunjaju vas moralna rugoba tih društvenih kameleona. Na jedan način, samo njima svojstven, oni dolaze i danas, kao nekad, do svih mogućih koncesija i povlastica, puze i temenaju pred „nadležnim“, a izledja ih grde, opadaju i zauzimaju stav „patriotskih stradalnika“. Ako radite kakav pošten posao, zasluzujući nasušni hleb sebi i porodicu, oni su uvi-

jek spremni da osumnjiče vašu ispravnost. Plijatčaju vas na svakom koraku, deru vam kožu, i sumnjičeci druge prepričuju sebe i ovde i tamo! Ranije su bili neispravni prema slobodnoj otadžbini, pa su takvi i prema njenom sadašnjem gospodaru.

Njih je danas puna i Srbija Švajcarska. Uvijek im je bilo dobro u mиру i ratu. Njima je rat — brat! U Švajcarskoj, oni su se porazmještali po raznim ustanovama Crvenoka Krsta, biroima i kancelarijama, razbaskarili se u toplim zavjetrinama i ugodnim sinekura, pa na račun onih, što ginu na solunskom bojištu, kuju planove o Velikoj Srbiji i — kradu fondove, iz kojih treba da održavaju golemu dušu srpske udovice, samohrane majke, invalidi i siročad srpsku. Dok ova nesrečna zemlja ne bješe još propadla, od patriotske dervnje tih amoralnih kreatura niste mogli sokakom preći. Oni su sazivali patriotske zborove, bratili se s oficirima srpskih nosiliških bakljade, priređivali bankete i t. d.

Poslije sloma državnog, oni su mudro pozurili, da se dodvore i prilagode novome stanju. Pa su u tome i uspjeli brzo. Kad ih niko ne vidi i ne čuje, oni raznose glasove o izmijenjenim pobedama, isprsuju se i patriotski se rebre pred ženama i djecom, a pred mjerodavnicima savijaju grbaču, uvijek gotovi, da radi ličnoga čara, učelira učenje i takve ustupke, koji se kose s čašću. Njima je čak propast otadžbine prilika za zaradu. Oni su snabdjeveni svima mogućim legitimacijama, uživaju sve olakšice, putuju raznim poslovima u Peštu i Beč. Mlad, i užireni, oni su i danas „nesposobni“ za vojsku! Oni i sada „zabušuju“ i podvaljuju, kao što su nekad podvaljivali onim istim srpskim oficirima, s kojima su se grli i cmakali, a koji sada žrtvjuje svoje lijepe, idejalne živote — za njih, za tu nezahvalnu, lažljivu, podlu i nitkovsku Srbiju...

Ali osim te negativne Srbije ima druga jedna, pozitivna Srbija — Srbija besmrtnih predaka naših, svijeta i moralna, nesrečna ali junačka. Ona je majka valjanih sinova. Ona je naš najluči bol i najdraža utjeha naša. To je Srbija iz narodnih pjesama, u kojoj Kosovo i Šumadijski Ustanci još traju, koja još uvijek lje krv najbolje djece svoje. I možda baš zato, što je dobra i što vrijedi — možda je baš zato tako nesrečna, tako tračila!

Tragična je i nesrečna, jer je prevarena. Nju — dobru Srbiju — obmanula je i drjava Srbija; a i oni,

racu pretrča u kafanu i upita, ali im kelner reče, da je do malo čas tu bio g. Nušić i g. Dobrica... Ofisi su u pravcu „Pozorišne kafane“.

Nušić i Dobrica već su bili stigli do Pozorišne kafane, gde zatekoše „pojunku“ da kao obično čita novine.

— Ama je si li ti to? Je si živ zaime Boga, ovnu, sruhu se Nušić pokojnik oko vrata. Ovaj ne znajući, što to sve ima da znači, gledaše ga začudjeno. A Nušić nastavi.

— Pa mi smo bolan čuti, da se umro; celu smo varoš obišli, tražeći te... Cela varoš gošto zna o tome... O, sumo kaši si živ!

A Dobrica stao u stranu, pa od „uzbudjenja“ sav se trese i briše suze.

U tom stigao i ostali. Nušić nedakonik da pride, kao da ga je on vospresao iz mrtvih, a ne u neku ruku živog proglašio mrtvacem.

Jedva se razabraše. Nušić im prijavlja, kako je za njegovu smrt čučak na Vračaru, kod kafane „Resnika“.

Dobrica to potvrdi.

I onda nastade jedno veselje — za zdravlje.

— O, brate, pa ovo mu izgleda kao neka dača živom čoveku, veli Nušić...

— Ama, meni izgleda, Branislave, da si ti to sve zamolio, veli Sretenović. Čekaj, pronaći ću ja to.

— Bog s' tobom Miko, pa zar bi ja to tebi? iščudjava se Nušić...

— Pa zar bi on tebi?.. dodaje Dobrica...

— E dobro zdravlje, i neka nam je na zdravlje...

Osvanulo se.

U neko ūtobu noći Nušić predložio je upali voštana sveća na stolu,

Izložili su trebali da je brane — saveznici njeni — ogrešiše se o nju. Ona to vidi, i to mora da je tiši i boli.

Pa zašto se još bori? Zašto ne vrati mač u korce?

Jer smatra, da bi to značilo napuštanje međan, a time bi porekla svoju prošlost, istoriju svoju.

Njoj je neumiti usud istorije dosudio, da se prevarena i napuštena bori do kraja i da iskusi sva Hristova stradanja...

Njemačka flota u Finskom zalivu.

Strah u Petrogradu od bombardovanja.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Kopenhagen, 20. oktobra.

„Večernje Vremje“ javlja: U Petrogradu kruži vijest, da je jaka njemačka eskadra već ušla u Finski zaliv. Iz straha od bombardovanja prijestonice hiljadama njih bježe iz Petrograda.

Opšta panika u Petrogradu.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

München, 20. oktobra.

U Petrogradu osjetno raste panika. Ministarstvo trgovine i pravde ponovo je otpočelo sa svojom selidbom. Iz crkvi i muzeja grozničavo se odnose svi predmeti od vrijednosti. Pri tome se dogadjaju nečuvene kradje. Šteta je ogromna. Mnoge znamenite zbirke prodane su u inozemstvu, tako cijelokupna galerija vojvode Leuchtenberškog prodata je jednoj trgovackoj kući u Stockholmu. Napušteni domovi se nemilosrdno pljačkaju. Milicija je nemoćna da ovom grabežu stane na put.

Zauzeće ostrva Oesel.

Ozbiljno shvatanje u Petrogradu.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 20. oktobra.

Dopisnik „Birževija Vjedomosti“ javlja, da su Nijemci pri iskrcavanju na Oeselu iznenadili rusku vojsku čitavim nizom novih vojničkih pronalazaka. Oni su se služili novim bombama, koje su napunjene tečnim plinom, poslije eksplozije se razvijaju oblacima dima, koji Nijemce u napadima zakrijuju.

Da upravnim krugovim položajem, kao vrlo ozbiljan smatraju svjedoči to, što je u subotu iznenadila sazvana konferencija vlade u glavnom stanu, u kojoj je ministar vojnih podnudio opštran izvještaj o vojničkom položaju.

I s drugih frontova stižu nepovoljne vijesti. Petrogradski brzojavni ured javlja, da na minskom frontu skoro i nema provijanta.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Berlin, 20. oktobra.

S ruske granice se javlja: Iz razlaganja „Ruskog Invalida“ se daje izvesti, da je osvojenje ostrva Oesela osuđeno na progletni ratni plan sporazurnih sila na istoku. Jedan dio štampe navalaže, da se vlada preseli u Moskvu. Glavni stan je smanjen sa 48 časnika i premešten je iz Mohileva u Pskov.

U Petrogradu je došlo do novih anti-američkih demonstracija pred poslaničkom zgradom i do protesta protiv nasilja predsjednika Wilsona prema neutralnim.

Evakuacija Baltischporta i Revala.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 20. oktobra.

„Stockholm Dagbladet“ dobiva iz Petrograda vijest, da je ruska vlada odasala u Baltischport i Reval brzojavno upustvo, kojim se vlasti pozivaju, da odmali ostave ove gradiće.

„Znaš, valja se, kad se tako za nekim pronesi glas — zdravlja radi!“

Nadjoste u gazde jedan komad slavke sveće, tis i to uradiše.

U tom odneku najde Sleva Sremac. Zastade ih baš u trenutku kad pevaju „Mnogaja ljeta“. On stade i prekrsti se.

— Bog neka je s' vama, progovori on posle male pauze.

Oni ga primetise.

— Ovamo, ovamo, pravite meso... dobacuje jedan iz društva i razmiču stolice.

On sede baš do pokojnika, naže se i poljubi ga.

— Evo ovo je moj prilog za ovu danu životom čoveku. I izvadi iz džepa jedno hremje ljetjica...

— Priča? upita Mika.

— Posmrtni govor, teli, moj dragi. Do sad sam ga pisao, a, kad si već živ, onda evo tu pa ga čitaj sam.

*
Dnešnje je Nušić celu svar isprijevao Sretenoviću.

Boža Knežević.

Njegovavečera.

Boža Knežević je bio jedan od najvećih mislitaca i filosofa na Slovenskom Jugu. Njegove „Misli“, „Proporecija u Historiji“ i druga dela imaju trajne i klasične vrednosti. Jedna je velika šteta, što nije tog velikog filosofa na neki način sačuvana slika. Inače on kao osobnjak nije se nikad slikao. Voleo je povučenost, mrzeo svakidašnjicu, a bio u svakemu originalan.

Sirotovac je, i kao siromah i umro. Ipak on je imao jedan uzani krug prija-

Oslova tačka za Zeppeline.

Kb. Lugano, 20. oktobra.

Prema jednom izvještaju „Corriere della Sera“ smatra se na mjerodavnom vojničkom mjestu, da je desno krilo ruskog zapadnog fronta poslije zauzeća Oesela zagroženo, zbog čega će se ono morati povući na novu liniju Reval-Hapsal-Pernau-Navast. I u odsjeku sjeveroistočno od Rige biće potrebno povlačenje do linije Wen-Walk. U odsjeku Dvinsk se očekuju nova njemačka preduzeća. Dalje se strahuje od pojave Zeppeline nad Petrogradom, jer ostrvo Oesel može za njih postati vrlo pogodna oslova tačka.

Veza Riga—Flaska u opasnosti.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Petrograd, 20. oktobra.

Petrogradski brzojavni ured javlja: Poluzvanični izvještaj javlja: Trenutno produžuju ruske torpednačke svoj zadatci i dalje, da bi spriječile prodiranje neprijateljskih brodova u Moonsund, čime bi ruskog pomorska veza s riškim zalivom došla u opasnost. Tu se nalazi težište položaja, jer od uspijeha tih borbi zavisi sigurnost ruske veze između riškog zaliva i Flinske. Glavni dio njemačke pomorske borbe snage nalazi se u prijedolu Oesela i Dagōa prema morskom tjesnacu kod Irbena. Odjeljenja ruske flote produžuju svoje operacije u riškom zalivu, ona brane ulaz kroz morski tjesnac kod Irbena.

Zauzeće ostrva Moona.

Zvanični izvještaj.

Kb. Berlin, 20. oktobra.

Pošto su linijski brodovi i krstaši 18. t. mj. savladali baterije na Werderu i Moonu, uzauzeti je Moon daljom smislenom saradnjom flote i vojske. Dijelovi na linijskih pomorskih borbenih brodova potpomogli su pri tome pripelje preko malog Sunda na sjeveru. Za vrijeme borbe u Moonsundu jedan naš linijski brod teško je oštetio ruski linijski brod „Slava“, koji je sjevero-zapadno od ostrva Schildau potonuo. U isto vrijeme je uništen jedan ruski torpedni razorač. Ostatak neprijateljske flote se nalazi u daljem povlačenju prema sjeveru.

Pokoravanje Crne Gore.

Važne izjave poslanika Labriola u talijanskoj komori.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Lugano, 20. oktobra.

Poslanik Labriola je svojim jučeranjim govorom u komori izazvao uzravanost čitanjem razmijenjenih brzjava između kralja Nikole i cara i kralja Franje Josipa na dan 21. decembra 1915. god., kojim se dokazuje, da je kralj Nikola ponudio mir i da je između obe vlade još novembra 1915. došlo do sporazuma o primirju i uslovima za mir.

Car Wilhelm u Carigradu.

Carev govor vojnicima.

Kb. Carigrad, 19. oktobra.

„Agence Milli“ javlja: Danas prije podne car Wilhelm je otišao u Haigar Pašu da pregleda tamošnji logor njemačkih četa. Pred logorom njemačkih četa car Wilhelm je sišao sa automobilom i projahao je pored fronta postrojenih četa, a poslije u svome govoru istakao hrabrost i izdržljivost turskih četa, koje se na austro-ugarskom zemljištu tako hrabro bore. Na careve riječi je odgovorio zapovjednik njemačkih četa uvjeravajući ga, da se

Ahiles je, u kome se krećao, i čije je društvo vojno. Domanovića i Mitrovića, nije odvajao od srca.

U poslednje vreme odlazio je rado uveče, u kafanu „Kod Rudničanina“. To je krajnja kafana u kralj Milanovoj ulici. Ona se odlikovala dobrim čistim pićem, dobrim čevapčićima, i pečenjem sa panjom.

Jednog večera, dogovorili smo se, da tu večeramo i posdimo.

Ja sam bez predušišanja poručio odmahn podvarak čureći, pa posle, predušiš se za pitu s mesom.

Neki je poručio ovo, neki ono, a on, filosof poručio je: „Dva čevapčića“ i dve pečene paprike.

Za malo i kelner donosiće svakome sta je poručio. Pred njega spusti tanjur i u njemu 5 čevapčića.

— Sta je ovo, molim vas?

— Čevapčići...

— Pa ja sam poručio dva komada...

— Ne mari... pet su inače za marjaš...

— Molim vas donesite vi meni dva komada, pa makar i stotina bilo za marjaš... razumite: dva čevapčića, dve pečene paprike i pola litra crne vina.

Moralo se postupiti po njegovoj želji.

A to mu je bila sva večera.

— Stevan Sremac.

Sremac je bio gimnaziski profesor i predavao je istoriju. Jednoga jutra dolazi on na čas. Rešen je već u napred, da samo „propulje“. Kad je već svršena molitva, jer je imao prvi čas, on proziva jednog učenika.

— Kazni mi, šta znaš o Ahilesu.

Djak se uzvrpolji.

Sremac se naslonio na katedru, očejuje odgovor, i razmisla o noćasniči, jer je te noći ispravio.

Boža Knežević.

Njegovavečera.

Boža Knežević je bio jedan od najvećih mislitaca i filosofa na Slovenskom Jugu. Njegove „Misli“, „Proporecija u Historiji“ i druga dela imaju trajne i klasične vrednosti. Jedna je velika šteta, što nije tog velikog filosofa na neki način sačuvana slika. Inače on kao osobnjak nije se nikad slikao. Voleo je povučenost, mrzeo svakidašnjicu, a bio u svakemu originalan.

Sirotovac je, i kao siromah i umro. Ipak on je imao jedan uzani krug prija-

nječki vojnici zaklinju svome vlastocu, da će slušati njegove zapovijesti i proliti svoju krv na azijskim bojštima do posljednje kapi. Zatim je car Wilhelm odikovao mnoge vojnike željnjim krstom, razgovarajući se s pojedinima kratko vrijeme. Vrativši se u Stambul car je pregledao vojni muzej, carski muzej i Aja-Sofiju. Poslije podne je car Wilhelm primio bivšeg velikog vezira Said Hilmu pašu.

Carev odlazak.

Kb. Carigrad, 19. oktobra.

„Agence Milli“ javlja: Oko pol 11 sati u veče car Wilhelm se odvezao u svečanim kolima u pratnji sultana na stanicu Sikedži, gdje je zasebni voz bio već spreman. Na stanicu su cara dočekali prijestolonasljednik, svaki prinčevi, veliki vezir, Šeh-ul-Islam, ministri, poslanici Njemačke i Austro-Ugarske, predsjednici komore i senata i mnogi drugi. Iako je bilo već docno, ipak je silan svijet odšivenjeno pozdravljao vladace pri prolazu na stanicu. Prije polaska voza sultana se vrlo iskreno razgovarao s carem.

Iz francuske komore.

Kb. Paris, 20. oktobra.

Republikanski poslanik Ribeire, razlažući svoju interpelaciju o opštjoj politici vlade, između ostalog je rekao, da do sad vodjena spoljna politika nije bila politika Francuske nego Ribota. On je osuđivao što između izvjesnih izjava nema nikakve veze, završio svoj govor zahtjevom, da vlada saopšti svoj program. Socijalistički poslanik Jobert zahtjevao je tako isto konačne izjave. Socijalističko-radikalni poslanik Boklowi osuđivao je mnogobrojne ministarske krize, koje štete interesu zemlje. Puch je izjavio, da uskraćuje vlasti pojednica, jer Ribot nije pošlo za rukom, upravo nije bio sposoban da uspostavi jedinstvo, niti će to moći učiniti. Zamolio je Painleva što je dozvolio labavost u suđskim postupcima, naročito u optužbi protiv Malvya. Poslije ovoga je Painleva uzeo riječ.

Pravo Francuske na Elsas i Lotaringiju

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 20. oktobra.

„Matin“ javlja, da će na proleće 1918. otpočeti opšta ofenziva sporazurnih sila.

Za i protiv mira.

Ruski zahtjev, da se Francuska odreke Elsas i Lotaringiju.

(Naročiti brojov „Beogradskih Novina“)

Stockholm, 20. oktobra.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnici jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

ZUBNI-ATELJE

J. SIDVERCA

DIPLOMIRANI DENTIST

Beograd, Kralj Milana ul. 57,

Specijalista za vještinske zube

i zlatu i kaučku po najbol-

joj američkoj metodi. Iz-

rada solitnik. Materijal najbo-

lje lakovce. Prima od 8—12

i 2—6 sati po podne.

941

ZUBNI LJEKAR

KRISTINA ORLUŠIĆ

stanuje Terazije br. 9.

I. sprat.

Ord. od 8—12 prije podne.

i od 2—6 poslije podne.

33128-1

Kupovine i prodaje.

Traži se

Jedan planinu, koji ima na pro-

daju ili pod krovu neka se javi

Hoteliću Parkhotela, 33435-2

Poštanske marke

Iz Bosne, Srbije, Austrije, vol-

ne pošte, ratne i orijent-marke,

kupujem u svakojakoj kolici-

ni na najvišu cijenu. Ponude

ili poslije na A. Weisz, Brief-

markenhandlung, Wien 1

Adlergasse 8. 940

Kupio bih

dobar očuvan pianino ili kla-

vir (flügel). Ponude u adm-

inistraciji pod Planinu 590.

33446-2

Na prodaju

klobro, očuvana bijela dječija

koljevka. Može se vidjeti u

Bitolijskoj ulici 41 desno.

33457-2

Na prodaju

odmali jedna tezga kafanska

ili dučanska stačlažom. Upi-

kati kod K. Vujić, Kralja Mi-

lanova 57. 33454-2

Kupujem

x—2 pirotski čluma. Ponude

administraciji ovog lista pod

Pirotski člum 593. 33464-4

UPOTREBLJENO

englesko sedlo za jahanje, (kom-

plet) traži se za kupnju. Po-

nude Braci Pinkaz Steln Kra-

ja Milana ulica 51. 968-2

Namještenja.

Dečko

za radnju, traži se, da vrši

spoljne poslove. Plata 80 kru-

na. Javit se K. i K. Tabak

Trafik, Terazije 85. 33431-3

Djevojka

ili žena traži se za stalno, da

vrši kućni posao i pomaze go-

spodji u radnji. Plata 30 kru-

na, stan i hrana. Javit se

K. i K. Tabak Trafik, Terazije 85. 33430-3

Tražim mjesto

u bolj radijini za prodavačicu

gdje bi mogla imati uz malu

platu, stan i hrana, za djevoj-

čicu od 15 godina, tis je od

bolje familije, vročestva bl-

ista i okretna, govori srpski i

njemački. Za adresu obratiti

se uređujući ovoga lista pod

Čestita 591. 33451-3

Stanovi.

Traži se:

bij stan sa 4 sobe, predob-

tjem i ostalim udobnostima u

sredini varoši, potreban je od-

mali. Pod sredstvom

Gradjanskog ovog

lista. Pod znakom „I-

Iep 585.“ 33418-4

Jedna lijepo namještena

spavača soba, za dvije osobe,

i kabinet sa pianinom, izdaje

se. Ponude administraciji ovog

lista, pod Schönes 585. 33441-4

Pod krovu

izdajem jedan zaseban stan

sa 6 odjeljenja u Studentičkoj

ulici 44. Mišo Ž. Jovanović

advokat. Kosmajska ulica 10.

33440-4

Traži se

od novembra elegantno na-

meštena soba u centru varoši.

Ponude u administraciji ovog

lista pod Freiwilliger 592. 33448-4

Jedna od novih kuća

sa četiri sobe, predob-

tjem i odjeljenjem za pra-

ne rublje, potpuno zasebna,

izdaje se pod krovu u Bitolijskoj

ulici. Obratiti se Ratarska

ulica 24. 33459-4

Traži se elegantan stan

od 4 sobe za ovdašnjega

lekara, u centru varoši.

Ponude na adresu Jevremo-

va ulica 40. 33458-4

U Branikovoj ulici br. 28.

izdaje se odmali više manli-

tanova se jedne i dvije sobe

i željanu zgradu. 33287-

MALI OGLASI
Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

CIJENE OGLASIMA:

Osmna jednog milimetarskog retka (42 mm široko) staje 10 helera
Priposlano: Petina jednog milimetar. retka (70 mm široko) staje 40 helera
Bilješke: Petina jednog štamparskog retka (70 mm široko) staje Kruna 4
Mali oglasnici jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

Izdaje se.

Elegantan stan, 2 sobe, predob-
tje 1 ostalo. Upitati od 10
do 12 prije podne 1 od 2—4
poslije podne Teodosijeve ul.
broj 3. 33374-4

Razno.

Starci Cevabdžija

Josif J. Koen
svakog dana peče čevabdžiće
za meze mojstreljima i ost-
alim prijateljima, koje moll da
gž posjeti u kafani kop. Ra-
jica na Velikom Trgu br. 4.
33425-5

KORESPONDENCIJA.

Jovanu Premoviću, Gene-
va (Švizz). Moj muž Rado-
van Stojanović, obveznik 3.
četv. 1, bataljona 7. puka, 2.
poziva, umro je kao zaroblje-
nik u Boldogaszanu u Ugars-
koj 14. januara 1815. god.

Molbu za invalidu podnijela
sam odmah poslije tog i rje-
šenje je donešlo, ali mi nije
predato. Od djece imam jed-
nog sina Spasova od 16 godi-
na. Molim vas pokorno, tra-
đite što treba da dobijem In-
validu, jer mi je neophodno
potrebno za život. S pošto-
vanjem Ivana Radovanova
Stojanovića, blr. iz Resnika —
Resnik. 33428-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Blagodarin vam na Izve-
štaju, o smrti moga muža
Spire Radivojevića, upravnika
 poreznog odjeljenja i moje dje-
ce Vukoslava i Aleksandra, i
ako me je do dana duge potrebo-
šlo. Blagodarin vam na predo-
loženoj pomoći. Molim nasto-
je da uredno primam. Istovremeno
vas molim da pon-
darište da moja dječja
penzija, koju nisam nikako
primila. Penziju primam iz
blagajne ministarstva Instruc-
nih del, a godišnje iznos
480 din., nisam primila od 1.
januara 1916. god. do danas.
Poštuje vas i blagodari Jelena
Radivojevića, učiteljice u pen-
ziji Svetištevača ulica br. 13.
Beograd. 33450-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Moj muž Čedomir Mitro-
vić telefonist iz 7. puka, 1.
poziva umro je kao zaroblje-
nik u Boldogaszanu u Ugars-
koj. Stoga vas molim da po-
radite da dobijem Invalidu ili
pomoći za mene i dvoje ma-
ljetne djece. S poštovanjem
Marija udova Čedomira Mitro-
vića iz Resnika, okr. beogradskog

33428-8

Jovanu Premoviću, Gene-
va. Moj muž Čedomir Mitro-
vić telefonist iz 7. puka, 1.
poziva umro je kao zaroblje-
nik u Boldogaszanu u Ugars-
koj. Stoga vas molim da po-
radite da dobijem Invalidu ili
pomoći za mene i dvoje ma-
ljetne djece. S poštovanjem
Marija udova Čedomira Mitro-
vića iz Resnika, okr. beogradskog

33428-8

Za upotrebljivost jamčim.

Cijena kompletnog življaka
koja se izloma, končana 1
uputstvima 4-10 kruna
pozivaju, a unapred kad se plati 4-10 kruna.

Na ratlje se salje samo kad se
novac unapred poslije.

Poštuje se da je rabat.

Poručite kod

Josef Bennek

Tropau (Schlesien)
Herrengeasse 41.
062

Novi!

C. I. kr. okružno zapovjedništvo za grad Beograd.

Ad E. Nr. 18126/17.

Oglas drašbe.

Na temelju §. 35. pravila „Beogradske založne

banke“ određuje se javna dražba predmeta kod

iste banke založenih, koji su podložni kvaru za

19. novembra 1917., 9 sati prije podne i slje-

deće dane.

Dražovati će se odjela, koja su kod navedene

ban